

PRESSEMEDDELELSE fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

SMITSOMME SYGDOMME, PROBLEMATISK STOFBRUG OG NARKOTIKARELATEREDE DØDSFALD

Heteroseksuel smitteoverførsel overhaler intravenøs stofbrug som kanal for nye aids-tilfælde

(24.11.2005 LISSABON) Heteroseksuelle kontakter har nu overhalet intravenøs stofbrug som den mest almindelige smittekanal for nye aids-tilfælde, advarer **EU's Narkotika-agentur (EONN)** i dag i sin **Årsberetning 2005 om narkotikasituationen i Europa**, som er lanceret i Bruxelles. Mens de fleste nye aids-tilfælde i **EU** indtil 2001 kunne tilskrives intravenøs stofbrug, fremgår det af de seneste tal, at heteroseksuel smitteoverførsel nu tegner sig for det største antal ⁽¹⁾.

En vigtig medvirkende årsag er ifølge **EONN** ⁽²⁾, at hiv-positive intravenøse stofbrugere har fået bedre adgang til højaktiv antiretroviral behandling (HAART)*. Over 75% af de personer, der har behov for behandling, har nu adgang til HAART i størstedelen af **Vesteuropa**, mens adgangen hertil fortsat er ringe i **de baltiske lande**. I f.eks. **Letland** er antallet af aids-tilfælde blandt intravenøse stofbrugere, der allerede er smittet med hiv, steget betydeligt i de senere år, hvilket tyder på et behov for at forbedre adgangen til HAART ⁽³⁾.

En forbedret adgang for intravenøse stofbrugere til behandling og skadesreduktionstjenester samt et fald i intravenøs stofbrug i nogle lande indvirker nu også på udbredelsen af narkotikarelateret hiv-overførsel i Europa, lyder det fra **EONN**.

Lav hiv-prævalens blandt intravenøse stofbrugere, men stadig høj forekomst af hepatitisinfektioner

Der er fortsat en lav forekomst af hiv-infektion blandt intravenøse stofbrugere i de fleste **EU-medlemsstater** og **-kandidatlande**. Smittetallene ligger på cirka eller under 1% af de intravenøse stofbrugere i **Tjekkiet, Grækenland, Ungarn, Slovenien, Slovakiet, Finland, Det Forenede Kongerige, Bulgarien** og **Rumænien** og på under 5% i **Tyskland, Litauen** og **Luxembourg** (2001–2004).

Skønnene er imidlertid højere (cirka eller over 10%) for **Estland, Spanien, Frankrig, Italien, Letland, Nederlandene, Polen** og **Portugal**. Dog er antallet af nydiagnosticerede tilfælde af hiv-infektion blandt intravenøse stofbrugere i **Estland** og **Letland** ifølge beretningen nu "faldet drastisk", hvilket tyder på, at den nylige epidemi i disse to lande allerede kan have toppet.

Nyhederne er mindre positive med hensyn til hepatitis B og C, som er væsentlige sygdomsårsager blandt intravenøse stofbrugere i Europa. En stor andel af intravenøse stofbrugere bliver smittet med hepatitis B virus (HBV) eller hepatitis C virus (HCV) inden fem år efter, at de er begyndt at bruge sprøjter. Ved undersøgelser i en række lande – **Belgien, Estland, Grækenland, Italien, Polen, Portugal** og **Norge** – konstateres fortsat en udbredelse af HCV-infektion på over 60% blandt intravenøse stofbrugere (2002–2004).

24 **EU-medlemsstater** (undtagen Cypern) samt **Norge, Bulgarien** og **Rumænien** udleverer nu steril sprøjteudstyr via nåle- og sprøjteprogrammer for intravenøse stofbrugere. Selv om omfanget af tilbud varierer, er der en betydelig dækning i mange lande. Undersøgelser har vist, at nåle- og sprøjteprogrammer kan være effektive med hensyn til at forebygge smitsomme sygdomme og sætte stofbrugere, som det ellers er vanskeligt at nå ud til, i kontakt med sundhedstjenester og sociale tjenester.

Op mod 2 millioner problematiske stofbrugere i EU**

EONN skønner, at der i det udvidede **EU** i dag er mellem 1,2 og 2,1 millioner problematiske stofbrugere, hvoraf mellem 850 000 og 1,3 millioner formentlig er intravenøse brugere.

Skønnene over udbredelsen af problematisk stofbrug siden midten og slutningen af 1990'erne viser en vis stigning i **Danmark, Østrig, Finland, Sverige og Norge**, mens der i **Tjekkiet, Tyskland, Grækenland og Irland** har været tale om en stabilisering eller et fald. Andre steder kan der ikke på grundlag af de tilgængelige data drages klare konklusioner vedrørende tendenserne.

Det fremgår af data indsamlet fra behandlingscentre og overvågningen af narkotikarelaterede dødsfald, at antallet af nye heroinbrugere kan være faldet i Europa som helhed efter at have toppet i de fleste lande i begyndelsen af 1990'erne.

Tallene for intravenøs brug blandt heroinbrugere i behandling er også faldet i en række **EU-lande – Danmark, Grækenland, Spanien, Frankrig, Italien og Det Forenede Kongerige** – idet under 50% af nye opiatbrugere, der kommer i specialiseret narkotikabehandling, angiver at være intravenøse stofbrugere. Tallene er lave i **Spanien, Nederlandene og Portugal** med under 30%. Væsentlige undtagelser er **Finland** og en række **nye EU-medlemsstater**, hvor intravenøs brug fortsat er mest almindelig blandt heroinbrugere.

Ifølge **EONN** er der meget, der tyder på, at narkotikaproblemerne i Europa har ændret sig i de senere år, idet de personer, der er i behandling, nu snarere angiver problemer med kokain (herunder crack) og cannabis eller med brug af mere end ét stof (blandingsmisbrug) (se pressemeddelelse Nr. 9).

Overdoser stadig den væsentligste dødsårsag blandt opiatbrugere, men antallet af dødsfald blandt unge nu faldende

Overdoser er stadig "den væsentligste dødsårsag blandt opiatbrugere i EU", fremgår det af dette års beretning, og "en af de væsentligste dødsårsager blandt unge i Europa". Men i de fleste af **EU-15-landene** – undtagen **Finland og Sverige** – og undtagen **Norge** er antallet af overdosisdødsfald blandt unge under 25 år nu lavere end for ti år siden, hvilket tyder på et fald i tilgangen af unge stofafhængige og antallet af unge intravenøse stofbrugere. I de fleste **EU-15-lande** er gennemsnitsalderen blandt ofre for overdoser derfor steget siden 1990.

Billedet er et andet i de **nye EU-medlemsstater og -kandidatlande**, der indberetter data, hvor antallet af dødsfald blandt unge under 25 år steg betydeligt fra midten af 1990'erne indtil 2002. Gennemsnitsalderen for ofre for overdoser er lavest i **Rumænien** (22,4 år), **Estland** (24 år), **Letland** (29 år) og **Litauen** (29,3 år). Antallet af overdosisdødsfald har nu stabiliseret sig i **Tjekkiet, Letland, Ungarn og Bulgarien**.

I **EU** som helhed ligger antallet af narkotikarelaterede dødsfald fortsat på et historisk højt niveau, fremgår det af beretningen, men der er tegn på, at dette allerede kan have toppet. Efter en stigning på 40% mellem 1990 og 2000 (**EU-15**) melder mange lande nu om et fald til samme niveau som i begyndelsen af 1990'erne. Denne positive tendens kan skyldes en stabilisering eller et fald i antallet af opiatbrugere, et fald i intravenøs stofbrug i en række lande og bedre behandlingsmuligheder. Det samlede antal narkotikarelaterede dødsfald, der blev indberettet fra **EU-15-landene og Norge**, faldt fra 8 394 i 2001 til 7 122 tilfælde i 2002, hvilket svarer til et fald på 15%, selv om der er visse tegn på, at dette klare fald nu er ved at flade ud ⁽⁴⁾.

Noter

* HAART: Behandling for infektion med human immundefekt virus (hiv), hvor der anvendes en kombination af forskellige antiretrovirale stoffer. Stofferne hæmmer virussens evne til at formere sig i kroppen og kan dermed forsinke udviklingen af aids.

** EONN's arbejdsdefinition på problematisk stofbrug er "intravenøs brug eller langvarig/regelmæssig brug af opiater, kokain og/eller amfetaminer".

⁽¹⁾ Se Statistical bulletin 2005 – figur INF-2 – <http://www.stats05.emcdda.eu.int>

⁽²⁾ Tal baseret på samarbejde med Det Europæiske Center for Epidemiologisk Overvågning af Aids (EuroHIV) og WHO's regionalkontor for Europa.

⁽³⁾ Se Statistical bulletin 2005 – figur INF-1 – <http://www.stats05.emcdda.eu.int>

⁽⁴⁾ Se Statistical bulletin 2005 – figur DRD-G8 – <http://www.stats05.emcdda.eu.int> (Ikke alle 15 lande indberettede data).